

פרק 18 - תקציב העירייה

מקורות והגדרות

לוחות 1-13: ע'//אגף החשבות

הנתונים לשנת 2008 מבוססים על הצעת התקציב המקורית, שאושרה על-ידי מועצת העירייה. הנתונים לשנים קודמות מבוססים על הדו"חות הכספיים. הכנסות התקציב הבלתי רגיל לשנת 2007 מוצגות על-פי הרשום בספרי הנהלת חשבונות של העירייה, בשונה מהרשום בדו"ח הכספי. יש לציין שקבוצות המיון בלוחות הפרק הן על-פי הגדרות העירייה ואלה שונות לעיתים מאלה שמופיעים בדו"ח המבוקר על-ידי רואי החשבון - מכאן השוני בנתונים בין שני הדו"חות.

הערה: שנת התקציב 1991 כללה 9 חודשים בלבד (אפריל-דצמבר), בגלל המעבר משנה תקציבית לשנה קלנדרית.

לוחות 14-16: הלמ"ס

בלוחות הובאו נתונים רק לגבי עיריות של ערים שמנו למעלה מ-100,000 תושבים.

תיאור והסבר

1. התקציב הרגיל

הצעת התקציב הכולל לשנת 2008 עמדה על סך של 4.38 מיליארד ש"ח מתוך זה 3.70 מיליארד ש"ח התקציב הרגיל (לוח 18.1).

בשנת 2007 הסתכמו התקבולים בפועל בתקציב הרגיל בכ-3,789 מיליון ש"ח; ההשוואה היחסית של שנת 2007 עם שנת 2006 מראה על עלייה נומינלית של 8.5%. השוואה דומה של ההוצאות (כ-3,762 מיליון ש"ח) מראה שחלה עלייה נומינלית של 8.4% (לוח 18.1). עדיין, בעשר השנים האחרונות (1998-2007) חלה עלייה של 56% בהכנסות העירייה בפועל.

ב-2007, 88.5% מההכנסות היו מגבייה עצמית ורק 11.6% מהשתתפות מיועדת של הממשלה להחזקת שירותים ממלכתיים (כמו: חינוך, תרבות, בריאות ורווחה) וממענק כללי. מאז שנת 1997 גדלו ההכנסות העצמיות של העירייה בהשוואה להכנסות אחרות (קרנות פיתוח, אשראי מיוחד והשתתפות הממשלה) מ-78.2% ל-88.5% (לוח 18.2).

ב-2006 היוו ההכנסות העצמיות של העיריות בישראל 69.6% מסה"כ ההכנסות הסופיות בתקציב הרגיל: בתל-אביב-יפו - 87.8%, בירושלים - 67.5%, בחיפה - 69.7% (לוח 18.14).

הרכב התקבולים ב-2007 בתקציב הרגיל היה כדלהלן: כ-62% ממסים, כ-13% משירותים ממלכתיים, כ-12% ממפעלים (מפעל המים, תחבורה וכו'), כ-6% משירותים מקומיים וכ-6% מתקבולים אחרים (לוח 18.4).

ב-2006 - 43% מסה"כ ההכנסות של עיריות בישראל באו מהארנונה הכללית: בתל-אביב-יפו כ-60%, בירושלים כ-42% ובחיפה כ-48% (לוח 18.14).

מן הראוי לציין, שבתל-אביב-יפו החלק הארי מההכנסות מהארנונה הכללית נובע מן הארנונה שלא למגורים - 70% (לוח 18.3). בשנת 2007, 43% מכל ההכנסות בתקציב הרגיל באו מהארנונה הכללית

שלא למגורים. ישנה יציבות לאורך השנים באחוז זה, כך למשל, בשנת 1990 46% מכל ההכנסות בתקציב הרגיל באו מהארנונה הכללית שלא למגורים וכך גם בשנת 2001 - 45%.

בשנת 2007 אחוז ההשתתפות המיועדת של הממשלה בהוצאות בתקציב הרגיל עמד על 11.6%, לעומת ממוצע של כ-13% בשנים 2000-2006 (לוח 18.5). ב-2007 כמחצית (52.3%) מההוצאות בתחום הרווחה כוסו על-ידי השתתפות הממשלה, 40.5% בתחום החינוך, 55.3% בתחום הבריאות ורק כ-1.2% בתחום התרבות, הנוער והספורט. בתחום הבריאות, החלק היחסי של השתתפות הממשלה עלה מאד עם השנים זאת בעקבות ירידה משמעותית בהוצאות העירייה בתחום זה. בשנת 1990 חלקה היחסי של הממשלה היה 16.5%, בשנת 2000 - 22.5% ואילו בשנת 2007 הוא היה 55.3%.

להלן התפלגות ההוצאות ב-2007 לפי ייעוד: 31.1% - לשירותים ממלכתיים, 28.5% - לשירותים מקומיים (מזה: 30% לתברואה), 14.7% - לפירעון מלוות ולהוצאות מימון, 9.3% - למינהל כללי ולמינהל כספים, 7.2% - מפעלים ו- 9.2% - לתקציבי עזר, קרי תשלומי פנסיה ופיצויי פיטורין המוצגים בנפרד מהוצאות יחידות העירייה השונות וזאת על פי הנחיית משרד הפנים (לוח 18.7).

הרכב ההוצאות לפי סוג ב-2007 - היה כדלקמן: 36.7% שכר ומשכורות, 24.6% הוצאות תפעול, 16.2% השתתפויות ותרומות, 11.0% פירעון מלוות והוצאות מימון, 6.1% אחזקה ומנהל ו-5.2% השקעות חד פעמיות.

שנת 2007 הסתיימה בעודף של כ-30 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2006 שהסתיימה בעודף של 20 מיליון ש"ח. ב-2007 יועד סך של 53 מיליון ש"ח מהפעילות השוטפת לשם הקטנת הגרעון הנצבר (אשתקד - 30 מיליון ש"ח). לפיכך, סך הגירעון הנצבר של העירייה בתקציב הרגיל ירד מ-785 מיליון ש"ח בסוף שנת 2006 ל-702 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007.

2. התקציב הבלתי-רגיל

הצעת התקציב הבלתי רגיל לשנת 2008 עמדה על סך של 680 מיליון ש"ח.

בשנת 2007 כ-14% מסה"כ התשלומים של העירייה (בתקציב הרגיל ובתקציב הבלתי רגיל) היו על חשבון התקציב הבלתי רגיל, ב-2006 - 14%, בדומה לשנים 2000-2005 - 14% (לוח 18.1).

ב-2006 היוו ההוצאות של העיריות בישראל בתקציב הבלתי רגיל 14.8% מסה"כ ההוצאות (בתקציב הרגיל והבלתי רגיל), בתל-אביב-יפו 14.0%, בירושלים 16.5% ובחיפה 17.2% (לוח 18.15).

בשנת 2007 הסתכמו התקבולים בתקציב הבלתי רגיל בכ-518 מיליון ש"ח והתשלומים בכ-615 מיליון ש"ח (לוח 18.1). ההשוואה של שנת 2007 עם שנת 2006 מצביעה על עלייה נומינלית של כ-8% בתקבולים ושל כ-9% בתשלומים. סך הגרעון (הזמני) בתקציב הבלתי רגיל עמד בסוף 2007 על 97 מיליון ש"ח.

בשנת 2007 23.7% מההכנסות בתקציב הבלתי רגיל באו מהלוואות מבנקים ואחרים (30.8% בשנה הקודמת), 37.5% - מהעברה מקרנות פיתוח (27.0% בשנה הקודמת), 21.8% - מקרנות מקרקעין (31.7% בשנה הקודמת), 2.5% - מהשתתפות מוסדות ותרומות (2.3% בשנה הקודמת) ו-2.8% - מהשתתפות הממשלה (1.2% בשנה הקודמת) (לוח 18.11).

הרכב ההוצאות בתקציב הבלתי רגיל באותה שנה היה כדלהלן: 42.5% - לשירותים מקומיים (46.5% בשנה הקודמת), 15.2% - לשירותים ממלכתיים (13.3% בשנה הקודמת), 8.3% למפעלים (13.6% בשנה הקודמת), 26.2% לחברות עירוניות (18.0% בשנה הקודמת) ו-7.5% למחשוב ומערכות מידע (8.4% בשנה קודמת) (לוח 18.13).